Ministerstvo pôdohospodárstva SR
Dobrovičova č. 12, 812 66 Bratislava
Štátna veterinárna a potravinová správa SR
Botanická č. 17, 842 13 Bratislava

Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych/prenosných spongiformných encefalopatií (TSE/PSE) v Slovenskej republike pre rok 2010

Predložil:
MVDr. Ján Pliešovský, CSc.
Hlavný veterinárny lekár SR

Schválil:
Ing. Vladimír Chovan
Minister pôdohospodárstva SR

Bratislava december 2009

Obsah

I. **Zákonné právomoci**

II. **Finančné zabezpečenie**

III. **Úlohy orgánov štátnej správy**

IV. **Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých prenosných spongiformných encefalopatií (TSE/PSE)**

1. **Cieľ programu**
2. **Vymedzenie pojmov**
3. **História**
4. **Poučenie o chorobe**
5. **Systém hlásenia choroby**
6. **Špecifický rizikový materiál**
7. **Kontrolné mechanizmy**
8. **Všeobecné zásady programu**
9. **Prevencia a kontrola ochorení**
10. **Systém monitoringu bovinnej spongiformnej encefalopatie u hovädzieho dobytka a systém monitoringu TSE u oviec a u kôz**
11. **Materiálno-technické zabezpečenie odberu vzoriek**
12. **Oznamovanie a potvrdenie laboratórnych výsledkov vyšetrení**
13. **Laboratórna diagnostika**
14. **Dezinfekcia**
15. **Evidencia a archivácia záznamov**
16. **Metodika kontrol nad dodržiavaním programu**

V. Prílohy

I. Zákonné právomoci

Právny rámec pre Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych/prenosných spongiformných encefalopatií (TSE/PSE) v Slovenskej republike pre rok 2010 (ďalej len „**program TSE“)** je obsiahnutý v týchto dokumentoch:

- **Zákon č. 39/2007 Z. z**. o veterinárnej starostlivosti znení neskorších predpisov (ďalej len „ zákon č. 39/2007 Z. z.“)
- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001** z 22. mája 2001, ktorým sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých prenosných spongiformných encefalopatií v platnom znení (ďalej len „nariadenie č. 999/2001/ES“)
- **Rozhodnutie Rady 90/424/EHS** z 26. júna 1990 o výdavkoch na veterinárnom úseku v platnom znení (ďalej len „rozhodnutie č. 90/424/EHS“)
- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002** z 3. októbra 2002, ktorým sa stanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa ŽVP neurčených pre ľudskú spotrebu v platnom znení (ďalej len „ nariadenie č. 1774/2002/ES“)
- **Rozhodnutie Komisie č. 2007/453/ES** z 29. júna 2007, ktorým sa stanovuje štatút členských štátov, tretích krajín alebo ich regiónov podľa rizika BSE (ďalej len „rozhodnutie č. 453/2007/ES“)
- **Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva SR (ďalej len MP SR“) č. 371/2007 Z. z.** z 29. júla 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška MP SR č. 371/2007 Z. z.“)
- **Vyhláška MP SR č. 372/2007 Z. z.** z 29. júla 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii HD a o zmene vyhlášky MP SR č. 206/2007 Z. z. o klasifikácii jatočne opracovaných tiel HD, jatočne opracovaných tiel oviec, o odbornej príprave a osvedčení o odbornej spôsobilosti (ďalej len „ vyhláška MP SR č. 372/2007 Z. z.“)
- **Rozhodnutie Komisie**, ktorým sa schvaľujú ročné a viacročné programy a finančný príspevok spoločenstva na eradikáciu, kontrolu a monitoring určitých chorôb zvierat a zoonóz predloženými členskými štátmi pre príslušný rok
- **Sadzobník laboratórnej diagnostiky** Č.j. 2590/09-370 vydaný ŠVPS SR s platnosťou od 1.1.2010
- **Nariadenie vlády SR č. 107/2008 Z. z.** z 12. marca 2008 o úhrade za vykonanie štátnych veterinárnych činností súkromnými veterinárnymi lekármi (ďalej len „nariadenie vlády č. 107/2008 Z. z.)
- **Metodický pokyn financovania programov eradikácie,** monitorovania a kontrol chorôb spolufinancovaných Spoločenstvom na príslušný rok, vydaný Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky v súlade s rozhodnutím ES ktorým je každoročne schvaľovaná finančná spoluúčasť Spoločenstva na stanovené obdobie, v rozsahu „oprávnených nákladov“ (ktoré sú bez DPH a iných daní) stanovených pre jednotlivé schválené programy
- **Metodický pokyn č. 4/2003 ŠVPS SR Verzia č. 2** na odber vzoriek, laboratórnu diagnostiku TSE a na ochranné opatrenia v laboratóriách pre prácu s materiálom TSE (ďalej len „metodický pokyn ŠVPS SR č. 4/2003“)

II. Finančné zabezpečenie

Finančné zabezpečenie programu TSE je realizované na základe platnej legislatívy z rozpočtu Slovenskej republiky

- odber vzorky na monitoring (úkon, materiál, preprava)
- náklady súvisiace s analýzou vzoriek na uskutočnenie rýchlych a konfirmačných testov podľa sadzobníka laboratórnej diagnostiky pre príslušný rok
- zasielanie, balenie vzoriek, tlačivá na žiadanky

III. Úlohy orgánov štátnej správy

Tento program schvaľuje Ministerstvo pôdohospodárstva SR (ďalej len „MP SR“) na návrh hlavného veterinárneho lekára.

Orgánom zodpovedným za dohľad a koordináciu orgánov zodpovedných za implementáciu programu je ŠVPS SR.

Príslušnými orgánmi zodpovednými za implementáciu programu sú krajské a regionálne veterinárne a potravinové správy.

IV. Program prevencie, monitoringu a kontroly niektorých transmisívnych/prenosných spongiformných encefalopatií (TSE/PSE) v Slovenskej republike pre rok 2010

1. Cieľ programu

Cieľom tohto programu je prevenciou, kontrolou, monitorovaním zabezpečiť bezpečnosť potravín a ochranu zdravia spotrebiteľa na celom území Slovenskej republiky.

Pri obchodovaní s inými krajinami garantovať bezpečné potraviny a krmivá.

Udržať a zlepšiť si štatút krajiny podľa miery rizika BSE v zmysle rozhodnutia č. 2007/453/ES a v súlade s politikou Európskeho spoločenstva.

2. Vymedzenie pojmov

Na účely tohto programu sa použijú pojmy uvedené v nariadení č. 999/2001/ES a príslušných právnych predpisov, ktoré tvoria právny podklad tohto programu.

3. História

Už viac rokov je známe, že sa u ľudí a zvierat nezávisle na sebe vyskytujú rôzne prenosné spongiformné encefalopatie (ďalej len „TSE“). Bovinná spongiformná encefalopatia (ďalej len „BSE“) bola u hovädzieho dobytka (ďalej len „HD“) zistená v roku 1986 vo Veľkej Británii. V nasledujúcich rokoch bol zistený jej výskyt aj u iných druhov zvierat. Nový variant Creutzfeldt – Jakobovej choroby (ďalej len „CJD“) u ľudí bol popísaný v roku 1996. Hromadia sa dôkazy o tom, že pôvodca BSE u HD je veľmi podobný pôvodcovi nového variantu CJD u ľudí. Od roku 1990 prijalo Európske spoločenstvo viacero opatrení na ochranu zdravia ľudí a zvierat proti riziku BSE. Tieto opatrenia sú založené na bezpečnostných ustanoveniach a veterinárnych opatreniach. Vzhľadom na mieru rizika niektorých TSE/PSE pre zdravie ľudí a zvierat bolo potrebné prijať a dodržiavať špecifické pravidlá na prevenciu, monitoring, kontrolu, zvládnutie a eradikáciu týchto ochorení.

4. Poučenie o chorobe

Poučenie o BSE

BSE je fatálne nervové ochorenie dospelého HD. Patologické zmeny, epizootológia a spôsob prenosu tohto ochorenia naznačujú, že BSE je jednou zo spongiformných encefalopátií zapríčinených prionmi. Experimentálne bola BSE prenesená na HD parenterálnou a orálnou cestou prostredníctvom nervového tkaniva z postihnutých jedincov. Klinický priebeh je rozmanitý, ochorenie môže prebiehať až niekoľko rokov.
Zvieraťom podozrivým z nakazenia BSE sa rozumie živé, zabité alebo uhynuté zviera, ktoré vykazuje alebo vykazovalo nervové poruchy, alebo progresívne zhoršovania celkového stavu spojené s narušením centrálneho nervového systému a u ktorého informácie získané na základe klinického vyšetrenia, reakcie na liečbu, vyšetrenie post mortem alebo laboratórne vyšetrenia ante alebo post mortem nedovoľujú stanoviť alternatívnu diagnózu. Podozrenie na BSE vzniká u HD, u ktorého bol pozitívny výsledok rýchleho testu špecifického pre BSE.

Poučenie o scrapie (klusavka oviec)

Ide o ochorenie zaradené medzi TSE postihujúce ovce a kozy. Scrapie môže byť prenesená z jedného zvieraťa na druhé prostredníctvom kontaminovaného prostredia alebo z bahnice na jahňa. Klinické príznaky sa obvykle objavujú u zvierat vo veku od 2 do 5 rokov a zahŕňajú opakované škriabanie tela, šúchanie si tela o predmety, zmeny v správaní, depresiu, podráždenosť, agresivitu, chvenie a nekoordinované pohyby. Ochorenie končí úhynom zvieraťa.
Známa existencia prirodzeného výskytu scrapie v populácii domácich oviec počas uplynulých 2 a pol storočia a neúspech mnohých experimentov dokázať epidemiologickú spojitosť medzi scrapie a spongiformnými encefalopatiami u ľudí poskytujú významný dôkaz nízkeho rizika pre ľudí.

5. Systém hlásenia choroby

Na základe § 37 ods. 2 písm. a) zákona č. 39/2007 Z. z. je vlastník, držiteľ zvierat povinný bezodkladne hlásiť orgánu veterinárnej správy každé podozrenie na chorobu a úhyn zvieraťa a umožniť jeho vyšetrenie.

V prípade porušenia zákona, dopustí sa vlastník, držiteľ podľa § 48 predmetného zákona priestupku a podľa § 50 správneho deliktu.

Podľa § 18 ods. 1písm. a) zákona 39/2007 Z. z. hlavný veterinárny lekár hlási do 24 hodín priamo Európskej komisii a členským štátom každý indexový (primárny) prípad TSE a podľa ods. 2 hlási v prvom pracovnom dni každého týždňa (sekundárne) prípady TSE Európskej komisii a všetkým členským štátom.

V zmysle článku 6 ods. 2 nariadenia č. 999/2001/ES, každý členský štát prostredníctvom Stáleho veterinárneho výboru informuje Európsku komisiu a ostatné členské štáty o výskyte TSE inej než BSE.

6. Špecifický rizikový materiál

6.1 Definícia

Podľa Prílohy V nariadenia č. 999/2001/ES špecifický rizikový materiál (ďalej len „ ŠRM“) je:

a) pokiaľ ide o hovädzí dobytok:

- lebka okrem čeľuste vrátane mozgu, očí a miechy zvierat starších ako 12 mesiacov
- chrbtica okrem chvostových stavcov, tŕňovitých a priečnych výbežkov krčných, hrudníkových a driekových stavcov, stredného krížového hrebeňa a krídel krížovej kosti, ale vrátane dorzálnych koreňových uzlín zvierat starších ako 30 mesiacov a
- mandle, črevá od dvanástorníka po konečník a mezentérium zvierat každého veku.

b) pokiaľ ide o ovce a kozy:
- lebka vrátane mozgu a očí, mandle a miecha zvierat starších ako 12 mesiacov a lebo s prerezanými trvalými rezákmi a
- slezina a ileum zvierat každého veku.

6. 2 Odstraňovanie, označovanie a likvidácia

– v zmysle bodu 4. Prílohy V nariadenia č. 999/2001/ES

V Slovenskej republike sa ŠRM pri jatočnom opracovaní tiel zvierat na bitúnkoch a rozrábkarňach triedi do označených nádob v zmysle HACCP. Za správnosť označenia je zodpovedný producent odpadu. ŠRM je zaradený do živočíšnych vedľajších produktov (ďalej len „ŽVP“) materiálu kategórie 1 a na nádobe v ktorej je umiestnený musí byť nasledovne slovné označenie **„materiál kategórie 1 určené len na likvidáciu“**
ŠRM musí byť okrem toho v uvedených nádobách aj farebne označený (poliaty neumývateľnou farbou).

7. Kontrolné mechanizmy

Základnou podmienkou pri plnení programu je identifikácia a registrácia HD, oviec a kôz v znení § 19 zákona č. 39/2007 Z. z., podľa ktorého zvieratá musia byť identifikované a ich identifikačné údaje sa musia viesť v Centrálnej evidencii hospodárskych zvierat (ďalej len „CEHZ“).

Podrobnosti o identifikácii HD sú uvedené vo vyhláške MP SR č. 372/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii hovädzieho dobytka a o zmene vyhlášky MP SR č. 206/2007 Z. z. o klasifikácii jatočne opracovaných tiel hovädzieho dobytka, jatočne opracovaných tiel oviec, o odbornej príprave a osvedčení o odbornej spôsobilosti a podrobnosti o identifikácii oviec a kôz vo vyhláške MP SR č.156/2009, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MP SR č. 371/2007 Z z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti, o identifikácii a registrácii oviec a kôz.
V súlade s týmito vyhláškami sú zvieratá identifikované jedinečným číslom.

Všetky hospodárstva - farmy HD, oviec a kôz musia byť registrované v databáze CEHZ.

8. Všeobecné zásady programu

Pravidlá prevencie, kontroly, monitoringu sa vykonávajú na celom území SR a sú záväzné pre všetky zainteresované subjekty a na základe legislatívnych pravidiel Európskeho spoločenstva priamo uplatňované v praxi a podliehajú kontrolám.

9. Prevencia a kontrola ochorení

ŠVPS SR vydala zákaz skrmovania živočíšnych múčok zo zvierat pre všetky hospodárske zvieratá na produkciu potravín od 1.3.2004.

Za týmto účelom sa vykonáva úradná kontrola:

- hospodárstiev spojená s kontrolou dodržiavania zákazu skrmovania mäsokostných múčok
- výrobní a miešiarní krmív z dôvodu zabránenia krížovej kontaminácie pri výrobe krmív a kŕmnych zmesí určených pre rôzne druhy zvierat
- bezpečného odstraňovanie ŠRM v zmysle Prílohy V nariadenia 999/2001/ES a jeho následné neškodné odstraňovanie v zmysle nariadenia č. 1774/2002/ES
- zvierat v hospodárstvach vykonávaná úradným veterinárnym lekárom – veterinárnym inšpektorom (ďalej len „veterinárny inšpektor“), v rozsahu a podľa rozhodnutia príslušnej regionálnej veterinárnej a potravinovej správy (ďalej len „RVPS“) a Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ďalej len „ŠVPS SR“).

Na ŠVPS SR je zriadená skupina odborníkov pre koordináciu opatrení v súvislosti s prevenciou, podozrením alebo výskytom TSE. Zoznam členov skupiny odborníkov je uvedený v prílohe č. 1 tohto programu.

10. Systém monitoringu BSE u hovädzieho dobytka a systém monitoringu TSE u oviec a kôz

Cieľom tohto systému je zjednodušiť, zefektívniť a hlavne naplniť podmienku nariadenia č. 999/2001/ES v zmysle aktívneho a pasívneho dohľadu.

10.1 História monitoringu v SR

ŠVS SR:

- dňa 19. júna 1990 smernica č. 1500/1990 o opatreniach proti BSE
- 13. augusta 1998 doplnok č. 1/98, ktorý stanovoval pravidlá pri prevencii, diagnostike a zdolávaní nákazy BSE
- dňa 10.4.2001 Príkazný list č.4 Zapracované zmeny a doplnky (Úplne znenie) 20.6.2001
- dňa 3. júla 2001 dokument č. 3901/01-220 „Monitoring BSE v SR“
- dňa 18 septembra 2002 v prílohe 1, smernice ŠVPS SR č. 8764 – 250 „Monitoring TSE u oviec a kôz v SR“
- dňa 20.3.2003 Metodický pokyn č. 4/2003 na odber vzoriek, na laboratórnu diagnostiku TSE, na ochranné opatrenia v laboratóriách pre prácu s materiálom TSE
- 26.7.2007 „Monitoring a eradikácia TSE č. 2171/07-264“ - usmernenie
- 30.1.2008 „Monitoring scrapie na Slovensku v roku 2008 č. 207/08-264“ - usmernenie

Tieto dokumenty určili pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých TSE v zmysle nariadenia č. 999/2001/EU a odvtedy sa uplatňujú v praxi.

10.2 Monitoring BSE u HD

Územne príslušná RVPS zabezpečí odber úradných vzoriek od uhynutých zvierat a zvierat zabitých u chovateľa na súkromnú domácu spotrebu prostredníctvom veterinárneho inšpektora alebo súkromného veterinárneho lekára povereného dohľadom v zmysle zmluvy o vykonaní štátnych veterinárnych činností s príslušnou RVPS.
Veterinárny inšpektor alebo úradný veterinárny asistent RVPS vykoná úradný odber vzoriek zo zvierat zabitých na ľudskú spotrebu na príslušnom bitúnku.

Rozsah vyšetrovania

1. HD zabitý na ľudskú výživu - bitúnky
   - všetky zvieratá staršie ako 30 mesiacov
   - všetky zvieratá nutne zabité staršie ako 24 mesiacov
   - všetky zvieratá staršie ako 24 mesiacov, u ktorých sa počas ante-mortem prehliadky na bitúnku zistia príznaky ochorenia

2. HD, ktorý nebol zabitý na ľudskú výživu
   - všetky zvieratá staršie ako 24 mesiacov, ktoré uhynuli alebo boli usmrtené s výnimkou zvierat usmrtených v rámci epidémie, ako je napr. slintačka a krívačka (resp. hromadný úhyn v dôsledku intoxikácie)

3. HD zabitý na ľudskú výživu pre vlastnú spotrebu
   - všetky zvieratá staršie ako 30 mesiacov
   - všetky zvieratá nutne zabité staršie ako 24 mesiacov

10.3 Monitoring TSE u oviec a kôz

Územne príslušná RVPS zabezpečí odber úradných vzoriek od uhynutých zvierat prostredníctvom veterinárneho inšpektora alebo súkromného veterinárneho lekára povereného dohľadom v zmysle zmluvy s príslušnou RVPS.
Veterinárny inšpektor alebo veterinárny asistent RVPS vykoná úradný odber vzoriek zo zvierat zabitých na ľudskú spotrebu na príslušnom bitúnku.

Rozsah vyšetrovania

1. monitoring zdravo zabitých zvierat v neinfikovaných chovoch - bitúnky
   Vzhľadom na to, že na Slovensku populácia oviec a ani kôz nedosahuje požadovanú úroveň **750 000 kusov zvierat, tak sa odber vzoriek a ani vyšetrovanie sa v roku 2010 nebude vykonávať.**

2. monitoring uhynutých a usmrtených zvierat
   - monitoring na výskyt scrapie **u oviec** predstavuje odber vzoriek z uhynutých a usmrtených oviec starších ako 18 mesiacov alebo tých, ktoré majú viac ako dva trvalé rezáky prerezané cez ďasno,
   - z uhynutých a usmrtených kôz starších ako 18 mesiacov alebo tých, ktoré majú viac ako dva trvalé rezáky prerezané cez ďasno.

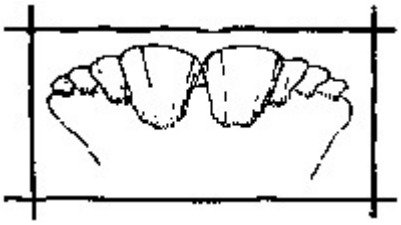

Pri odbere vzoriek je potrebné zabezpečiť odber vzoriek tak, aby boli postupne ovzorkované všetky registrované chovy s viac ako 100 zvieratami a všetky chovy zaradené do Chovateľského programu na rezistenciu oviec voči scrapie.
3. monitoring v infikovaných hospodárstvach
   3.1 v infikovovaných hospodárstvach počas nariadených opatrení na eradikáciu ochorenia:
   - **u všetkých zdravo zabitých zvierat (bitúnky a zabité pre vlastnú spotrebu)**

- **u všetkých uhynutých a usmrtených zvierat**

3.2 **v infikovaných** hospodárstvach počas celého obdobia platnosti nariadených opatrení (§ 8 ods. 3 písm. e) zákona č. 39/2007 Z. z.) po eradikácii určených zvierat.

- **u všetkých usmrtených zvierat a zvierat zabitých na ľudskú výživu** alebo pre vlastnú spotrebu starších ako 18 mesiacov alebo tých, ktoré majú viac ako dva trvalé rezáky prerezané cez ďasno.

Aktuálne informácie o infikovaných chovoch na www.svssr.sk.

10.4 Odber vzoriek na vyšetrenie

10.4.1 Odber vzoriek

Odber vzoriek určených na vyšetrenie prítomnosti TSE musí byť vykonaný podľa posledného vydania Manuálu štandardov na diagnostické testy a vakcíny Medzinárodného úradu pre nákazy (OIE). Vzorky musia byť označené tak, aby identifikovali príslušné zviera. Odber vzoriek zabezpečí príslušná regionálna veterinárna a potravinová správa. Platí aj v prípade odberu vzoriek na základe objednávky iného subjektu (majiteľ, bitúnok).

Na vyšetrenie za zasiela

a) **celá hlava** z uhynutého zvieraťa (s kožou a ušnými známkami)
   - pri podozrení na TSE (suspektný prípad)
   - pri podozrení na besnotu
   - z infikovaných hospodárstiev na TSE

Oddelenie hlavy v hlavovom kĺbe zo zvieraťa uhynutého zvieraťa musí byť vykonané tak, aby došlo čo k najmenšiemu množstvu odrezkov mäsa a ďalších tkanív zvieraťa a aby bolo zabránené výtoku telových tekutín do vonkajšieho prostredia.

b) časť mozgového kmeňa s neporušenou oblasťou OBEX spolu s časťou predĺženej miechy u hovädzieho dobytka v rámci monitoringu

c) časť mozgového kmeňa s neporušenou oblasťou OBEX spolu s časťou predĺženej miechy a malého mozgu (mozoček) u oviec a kôz v rámci monitoringu.

Pri odbere časti mozgového kmeňa s neporušenou oblasťou OBEX cez foramen magnum špeciálnou lyžicou sa postupuje nasledovne:

- oddelenú hlavu umiestnime v obrátenej polohe (temennou kosťou smerom dolu)
- manuálne uvoľníme časť miechy, ktorá vyčnieva z obnaženého tylového otvoru od mozgovej pleny a odstránime prípadné krvné zrazeniny
- vsunieme špeciálnu odberovú lyžičku do priestoru medzi miechou a pevnou plenou v uhle asi 45 ° a zasunieme 7-8 cm smerom dolu a súčasne dopredu
- rotáciou lyžičky uvoľníme postranné vetvy nervových zväzkov
- narovnaním lyžičky do vodorovnej polohy a pohybom mierne vpred oddelíme potrebnú časť mozgového kmeňa (obrázok 1, 2) a vyberieme vytiahnutím lyžičky
- odobratý materiál vložíme do prepravnej nádobky.

Vzorky mozgového tkaniva musia byť vybraté tak skoro po smrti, ako je to možné.

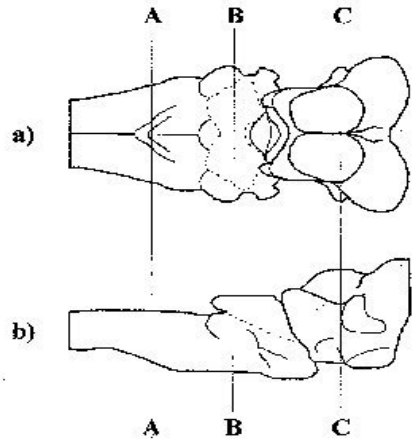

Obrázok 1.
Mozgový kmeň po odstránení mozočku z a) dorzálneho, b) laterálneho pohľadu. Odporúčaná úroveň rezov: A-A = úroveň obex, B-B = úroveň pedunculus cerebellaris caudalis, C-C= stredný mozog - úroveň colliculus rostralis (Manual standards for diagnostics tests, OIE, 2000)

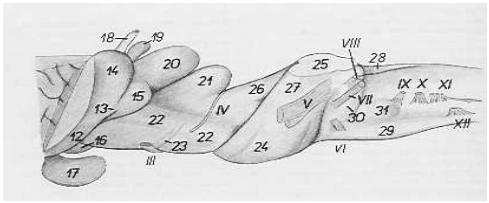

Obrázok 2.
Mozgový kmeň z laterálnej strany. 20 - colliculus rostralis, 24 – pons, 27 - Pedunculus cerebellaris caudalis (Popesko: Atlas topografickej anatómie, 1980)

10.4.2 Preprava vzoriek a balenie vzoriek

Prepravu vzoriek určených na laboratórne vyšetrenie zabezpečí príslušná RVPS na miesto odvozu vzoriek do laboratória od osôb ktoré vykonali odber (pokiaľ sa nedohodne inak) tak aby zodpovedali nasledujúcim požiadavkám.
Vzorky sa odosielajú na laboratórne vyšetrenie bezprostredne po ukončení odberu od určených zvierat na vyšetrenie.
Prepravu vzoriek na laboratórne vyšetrenie zabezpečí príslušná RVPS a Štátny veterinárny ústav Zvolen (ďalej len „ŠVÚ Zvolen“).
Vzorky sú prepravované na vyšetrenie v deň odberu. Vzorky musia byť skladované a prepravované za takých podmienok, aby nedošlo k ich znehodnoteniu (skladované v chladničke a prepravované v termoboxoch s chladiacimi vložkami). Tieto termoboxy musia byť vyčlenené a označené pre tento účel.
Každú vzorku musí sprevádzať žiadanka (príloha č. 2)

Balenie vzoriek
V prípade zasielania celej hlavy na vyšetrenie sa hlava vloží do nepriepustného obalu a označí identifikačným číslo zvieraťa.
Vzorky predĺženej miechy sa vložia do nádobky – plastovej vzorkovnice (označenej číslom zvieraťa) a do transportného termoboxu s chladiacou vložkou určeného iba pre prepravu mozgového tkaniva určeného na vyšetrenie BSE.

Každú vzorku odoslanú do laboratória musí sprevádzať riadne vyplnená žiadanka na laboratórne vyšetrenie TSE (príloha č. 2). Za riadne vyplnenie žiadanky zodpovedá odosielajúci veterinárny lekár. Identifikácia HD, oviec a kôz musí spĺňať predpoklady dôsledného vystopovania veku, plemena, chovu a okresu pôvodu.

Vzorky z uhynutých zvierat a z nutne zabitých zvierat (nad 24 mesiacov) vyšetruje len ŠVÚ Zvolen

Vzorky zo zdravo zabitých zvierat (nad 30 mesiacov) vyšetruje:

a) ŠVÚ Zvolen – celé Slovensko okrem
- Bratislavského kraja,
- RVPS Galanta z Trnavského kraja

b) Neuroimunologický ústav Slovenská akadémia vied (ďalej len „NIÚ SAV“ Bratislava
- kraj Bratislavský,
- RVPS Galanta z Trnavského kraja

10.4.3 Zabezpečenie odberu vzoriek

1. **prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku - bitúnku** nariadiť pred začatím zabíjania HD:
   - predložiť zoznam zvierat určených na zabitie podľa ušných čísiel „Doklad o premiestnení HD“ a pasy HD podľa jednotlivých fariem,
   - po skončení zabíjania predložiť zoznam skutočne zabitých zvierat inšpektorovi RVPS vykonávajúcemu dozor.

Na základe tohto zoznamu zabezpečiť odber úradných vzoriek od zvierat od ktorých musia byť odobraté vzorky, vystaviť „Protokol z dennej jatočnej prehliadky mäsa v rámci monitoringu TSE“ č. príloha č. 5, vyplniť žiadanky.

Každý deň po skončení zabíjania skontrolovať na základe vyššie uvedeného zoznamu dodržanie rozsahu vyšetrenia podľa bodu 1 ods. 10.2 tohto programu.

2. **prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku - bitúnku** nariadiť pred začatím zabíjania oviec alebo kôz pochádzajúcich z infikovaných chovov **(s potvrdeným prípadom scrapie a nariadenými opatreniami)**
   - predložiť zoznam zvierat určených na zabitie podľa ušných čísiel „Doklad o premiestnení oviec / kôz“,
   - po skončení zabíjania predložiť zoznam skutočne zabitých zvierat inšpektorovi RVPS vykonávajúcemu dozor.

Na základe tohto zoznamu zabezpečiť odber úradných vzoriek od zvierat starších ako 18 mesiacov alebo tých, ktoré majú viac ako dva trvalé rezáky prerezané cez ďasno, ,vystaviť záznamu o odobratí vzorky „Protokol z dennej jatočnej prehliadky mäsa v rámci monitoringu TSE“ č. príloha č. 5, vyplniť žiadanky

Každý deň po skončení zabíjania skontrolovať na základe vyššie uvedeného zoznamu dodržanie rozsahu vyšetrenia podľa bodu 3 ods. 10.3. tohto programu.

2.1 **pri ovciach mladších ako 3 mesiace (ďalej len „jahňatá“)** z infikovaných chovoch musia byť dodržané nasledovné podmienky a predložené uvedené doklady:

- zásielka jahniat musí byť nahlásená aspoň 1 pracovný deň vopred prevádzkovateľovi potravinárskemu podniku – bitúnku a príslušnej RVPS,
- rozhodnutie ŠVPS SR o povolení zabíjania ak v chove prebieha eradikácia ochorenia,
- zásielku jahniat musí sprevádzať doklad na premiestnenie oviec na zabitie s uvedením, že ide o zvieratá z chovu s výskytom scrapie,
- zabíjanie jahniat musí byť realizované oddelene od ostatných zvierat,

2.2 **pri ovciach likvidovaných zabitím** na ľudskú spotrebu po potvrdení scrapie v chove musia byť dodržané nasledovné podmienky:

- zásielka oviec musí byť nahlásená aspoň 1 pracovný deň vopred prevádzkovateľovi potravinárskemu podniku – bitúnku a príslušnej RVPS,
- rozhodnutie ŠVPS SR o povolení na zabitie ak v chove prebieha eradikácia ochorenia,
- zásielku oviec musí sprevádzať doklad na premiestnenie oviec na zabitie s uvedením, že ide o zvieratá z chovu s výskytom scrapie s uvedením čísla nariadených opatrení a s uvedením či sa jedná o nariadené opatrenia:
  - v rámci eradikácie ochorenia v hospodárstve alebo
  - obmedzujúce opatrenia v hospodárstve (na 2 roky podľa bodu 3.4 a 4 kapitoly A prílohy VII nariadenia (ES) č. 999/2007);
- zabíjanie oviec musí byť realizované oddelene od ostatných zvierat;
- zvieratám starším ako 18 mesiacov musí byť odobratá vzorka z časti mozgového kmeňa s neporušenou oblasťou OBEX spolu s časťou predĺženej miechy a malého mozgu (mozoček) a zaslaná na ŠVÚ Zvolen na vyšetrenie TSE.

3**. V prípade oviec a kôz z infikovaných hospodárstiev z dôvodu eradikácie ochorenia**, sa z týchto zvierat, ktoré sú určené na likvidáciu utratením a následne neškodne odstránené v schválenom spracovateľskom závode sa odoberú vzorky na vyšetrenie TSE v predpísanom počte (nariadenie č. 999/2001/ES, príloha III, kapitola A, časť II. Monitorovanie oviec a kôz, bod 5).

10.5 Opatrenia po odbere vzorky na bitúnku

a) HD, ovce, zabité a určené na ľudskú výživu sa nesmú označiť značkou zdravotnej neškodnosti dovtedy, kým veterinárny inšpektor na bitúnku neobdrží správu s negatívnym výsledkom rýchleho testu na TSE zo všetkých odobratých vzoriek v danom dni alebo ak je zavedený systém, že žiadna časť vyšetreného zvieraťa nesúca zdravotné označenie neopustí bitúnok skôr, ako sa získa negatívny výsledok rýchleho testu zo všetkých vzoriek odobratých v daný deň je ich možné označiť
b) všetky časti tela zvieraťa vyšetrovaného na TSE, vrátane kože musia byť umiestnené pod úradným dozorom až do obržania negatívneho výsledku rýchleho testu na TSE, okrem ŠRM a tiel zvierat neškodne odstránených v schválenom spracovateľskom závode

11. Materiálno- technické zabezpečenie odberu vzoriek

RVPS zabezpečí dostatočné množstvo odberových súprav pre vykonanie odberov.

12. Oznamovanie a potvrdenie a zasielanie laboratórnych výsledkov vyšetrení

12.1 Oznamovanie

- negatívny výsledok testu na TSE, laboratórium oznámi príslušnej RVPS telefonicky, faxom, poštovou zásielkou alebo elektronickou poštou (e-mailom).
- dubiózny alebo pozitívny výsledok testu na TSE získaný akoukoľvek schválenou metódou, nahlási laboratórium okamžite
  - na RVPS, ktorá vzorku odoslala,
  - na ŠVPS SR (telefónom, faxom, e-mailom)
  - a zabezpečí prepravu vzorky na ďalšie vyšetrenie k potvrdeniu výsledku do konfirmačného laboratória.

Každý dubiózny alebo pozitívny výsledok testu TSE získaný v rýchlom teste musí byť potvrdený vyšetrením vzorky pomocou schválených konfirmačných metód v schválenom NRL pre TSE.

Po doručení dubiózneho alebo pozitívneho výsledku testu na TSE postupuje pri ich riešení RVPS podľa pohotovostného plánu na TSE.

12.2 Zasielanie laboratórnych výsledkov

ŠVÚ Zvolen zašle výsledky laboratórnych vyšetrení minimálne jeden krát za 10 dní na príslušnú RVPS, ktorá vzorku odobrala a 1 krát za mesiac na RVPS miesta pôvodu zvieraťa v prípade, keď bola vzorka odobratá na bitúnku.

13. Laboratórna diagnostika

Vyšetrenie vzoriek v rámci monitoringu TSE vykonáva podľa prílohy X nariadenia (ES) č. 999/2001, pokiaľ ide o národné referenčné laboratóriá a špecifikovaný rizikový materiál národné referenčné laboratórium ŠVÚ Zvolen v rozsahu kapitoly A, prílohy III nariadenia č. 999/2001/ES a NIÚ SAV Bratislava a to v rozsahu bodu 2., časti I., kapitoly A, prílohy III nariadenia č. 999/2001/ES.

Pre vyšetrenie vzoriek na TSE/PSE sa v zmysle prílohy X nariadenia č. 999/2001/ES - môžu použiť metódy a testy uvedené v tejto prílohe.

ŠVÚ Zvolen a NIÚ SAV Bratislava vedú databázu, ktorá obsahuje nasledovné informácie:

a) registračné čísla všetkých fariem zaradených do programu (CEHZ) s uvedením plemena a počtu zvierat,
b) identifikačné čísla individuálnych zvierat, od ktorých bola odobratá vzorka,
c) výsledky laboratórnych testov na TSE.

ŠVÚ Zvolen je zodpovedný za národnú databázu vykonaných vyšetrení na genotypizáciu. Poskytuje údaje o vykonaných testoch ŠVPS SR a EÚ v zmysle prílohy X nariadenia č. 999/2001/ES, pokiaľ ide o národné referenčné laboratóriá a špecifikovaný rizikový materiál.
Laboratóriá sa riadia postupmi uvedenými v metodickom pokyne ŠVPS SR č. 4/2003.

14. Dezinfekcia

Na dezinfekciu sa použijú registrované prípravky schválené Ústavom štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv www.uskvbl.sk.

15. Evidencia a archivácia záznamov

15.1 Evidencia

RVPS zabezpečí a vedie nasledujúcu evidenciu v súvislosti s programom (príloha č. 6):

a) evidenciu hlásení o úhyne zvierat,
b) evidenciu hlásení o zabíjaní HD, oviec a kôz na ľudskú spotrebu, v zmysle § 23 zákona č 39/2007 Z. z.,
c) evidenciu žiadaniek na laboratórne vyšetrenie a protokolov o výsledkoch laboratórnych vyšetrení na TSE súvisiacich s vyšetreniami podľa bodu 10.2,
d) evidenciu žiadaniek na laboratórne vyšetrenie a protokolov o výsledkoch laboratórnych vyšetrení na TSE súvisiacich s vyšetreniami podľa bodu 10.3.

15.2 Archivácia

15.2.1 RVPS uchováva minimálne po **dobu siedmich rokov:**

a) evidenciu dokumentov o počte, druhoch a kategóriách zvierat, podliehajúcich obmedzeniam premiestňovania v súvislosti s TSE,
b) evidenciu o počte, druhoch a kategóriách zvierat, ktoré boli v karanténe z dôvodu dovozu týchto zvierat z krajín s výskytom TSE,
c) evidenciu a kópie žiadaniek na veterinárne laboratórne vyšetrenia a protokoly o výsledkoch laboratórnych vyšetrení zvierat na TSE podľa druhu, počty a identifikáciu zvierat, od ktorých boli odobraté vzorky v rámci programu a aj údaje o veku, plemene a anamnéze,
e) evidenciu o počte brakovaných oviec z dôvodu chronického chradnutia, vek, klinické príznaky každého laboratórne vyšetreného zvieraťa,
f) počty zvierat a záznamy o výsledkoch vykonaných klinických a epidemiologických šetrení zvierat, ktoré patria do kohorty a ich protokoly o výsledkoch vyšetrení na BSE.

15.2.2 Laboratóriá

Referenčné laboratórium **ŠVÚ Zvolen a laboratórium NIU-SAV musia 7 rokov** uchovávať všetky záznamy vyšetrení v samostatných pracovných knihách, obzvlášť laboratórne protokoly (pracovné zošity), parafinové bločky a fotografie metódy Western Blott a v zmysle v metodického pokynu ŠVPS SR č. 4/2003.

16. Metodika kontrol nad dodržiavaním programu

RVPS vykonáva vlastné kontroly nad dodržiavaním programu
a) u uhynutých zvierat (príloha 6 - tabuľka č.1)
b) u zabitých na ľudskú spotrebu na farmách (príloha 6 – tabuľka č. 2).

A. Metodika a predmet kontroly:
— dodržiavanie monitoringu BSE u uhynutého hovädzieho dobytka a u hovädzieho dobytka zabitého na ľudskú spotrebu na farmách
— cieľ kontroly – včasné odhalenie zvierat subpopulácie uhynutého hovädzieho dobytka staršieho ako 24 mesiacov a u hovädzieho dobytka zabitého na ľudskú spotrebu staršieho ako 30 mesiacov u ktorých nebolo vykonané vyšetrenie na BSE

— kontrola sa vykonáva najmenej 1x mesačne vždy k 20. dňu mesiaca za obdobie jedného mesiaca
— postup pri kontrole
    1. identifikácia uhynutých zvierat, ktoré majú byť vyšetrené v zmysle monitoringu BSE prostredníctvom CEHZ a vypracovanie ich zoznamu (vzhľadom na systém ohlasovania udalostí do CEHZ sa zoznam uhynutých zvierat vypracováva vždy za celé obdobie predchádzajúceho mesiaca)
    2. porovnanie zoznamu zvierat podľa bodu 1 so zoznamom vyšetrených zvierat na BSE
    3. identifikácia a vytvorenie zoznamu zvierat, u ktorých požadované vyšetrenie na BSE nebolo vykonané,
    4. prijatie nápravných opatrení (došetrenie prípadov a vykonanie úradnej kontroly s vypracovaním úradného záznamu z kontroly do 30 dní od identifikácie nevyšetrených zvierat).

Archivácia výsledkov kontroly – najmenej počas 3 rokov.
Zasielanie zoznamu zvierat, u ktorých požadované vyšetrenie na BSE nebolo vykonané - na KVPS ku 25. dňu daného mesiaca. (príloha č. 6 - tabuľka č. 3 a tabuľka č. 4).

B. Metodika a predmet kontroly:
— dodržiavanie monitoringu TSE u uhynutých oviec a kôz
— cieľ kontroly – včasné odhalenie zvierat subpopulácie uhynutých oviec a kôz u ktorých nebolo vykonané vyšetrenie na TSE
— kontrola sa vykonáva najmenej 1x mesačne vždy k 20. dňu daného mesiaca za obdobie jedného mesiaca v čase keď je vykonávaný monitoring
— postup pri kontrole
    1. identifikácia uhynutých zvierat, ktoré majú byť vyšetrené v zmysle monitoringu TSE prostredníctvom CEHZ a vypracovanie ich zoznamu (vzhľadom na systém ohlasovania udalostí do CEHZ sa zoznam uhynutých zvierat vypracováva vždy za celé obdobie predchádzajúceho mesiaca)
    2. porovnanie zoznamu zvierat podľa bodu 1 so zoznamom vyšetrených zvierat na TSE
    3. identifikácia a vytvorenie zoznamu zvierat, u ktorých požadované vyšetrenie na BSE nebolo vykonané,
    4. prijatie nápravných opatrení (došetrenie prípadov a vykonanie úradnej kontroly s vypracovaním úradného záznamu z kontroly do 30 dní od identifikácie nevyšetrených zvierat).

Archivácia výsledkov kontroly – najmenej počas 3 rokov.
Zasielanie zoznamu zvierat, u ktorých požadované vyšetrenie na TSE nebolo vykonané - na KVPS ku 25. dňu daného mesiaca. (príloha č. 6 - tabuľka č. 3 a tabuľka č. 4).

KVPS vykonajú sumarizáciu zoznamu zvierat, u ktorých požadované vyšetrenie na BSE nebolo vykonané, ktorú 1x mesačne predložia na ŠVPS SR ku 30. dňu mesiaca.
KVPS vykoná kontroly dodržiavania tohto metodického pokynu najmä došetrenia prípadov u ktorých požadované vyšetrenie na BSE nebolo vykonané, minimálne 2 krát ročne v 6 mesačných intervaloch na každej RVPS.
KVPS o výsledku vykonaných kontrol predloží správu do 15 januára nasledujúceho kalendárneho roku.
KVPS uchováva záznamy o vykonaných kontrolách a výsledkoch týchto kontrol najmenej 3 roky.

V. Prílohy

Príloha č. 1 Zoznam členov skupiny odborníkov
Príloha č. 2 Žiadanka na veterinárne laboratórne vyšetrenie TSE
Príloha č. 3 Chronologický prehľad prípadov BSE na Slovensku
Príloha č. 4 Chronologický prehľad prípadov scrapie na Slovensku v rokoch 2007 až 2009
Príloha č. 5 Protokol z dennej jatočnej prehliadky mäsa v rámci monitoringu TSE
Príloha č. 6 Tabuľky - evidencie a hlásení
Evidencia hlásení o úhyne zvierat (vzor)
Evidencia hlásení o zabíjaní HD (oviec a kôz) na ľudskú spotrebu
Evidenciu žiadaniek na laboratórne vyšetrenie a protokolov laboratórnych vyšetrení na TSE
Tabuľka č. 1 evidencia o výsledkoch laboratórnych vyšetrení súvisiacich s vyšetreniami kontroly nad dodržiavaním programu u uhynutých zvierat na farmách
Tabuľka č. 2 evidencia o výsledkoch laboratórnych vyšetrení súvisiacich s vyšetreniami kontroly nad dodržiavaním programu u zvierat zabitých na ľudskú spotrebu na farmách
Tabuľka č. 3 mesačné hlásenie KVPS –Kontrola dodržiavania monitoringu TSE u uhynutých zvierat
Tabuľka č. 4 mesačné hlásenie KVPS –Kontrola dodržiavania monitoringu TSE u zvierat zabitých na ľudskú spotrebu

Príloha č. 1 Zoznam členov skupiny odborníkov

MVDr. Zuzana Bajsová - KVPS Žilina
MVDr. Juraj Dušek – RVPS Dolný Kubín
MVDr. Róbert Grič – RVPS Topoľčany
MVDr. Valerián Kvokačka – RVPS Prešov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Žiadanka na veterinárne laboratórne vyšetrenie TSE č.: .....

Odosielateľ zvieraťa: RVPS ..... tel.: ..... fax: .....

Držiteľ zvierat (názov, meno, adresa): .....

..... PSČ: ..... **IČO:** | | | | | | | | |

Farma (názov a adresa):..... okres: .....

Kód farmy podľa CEHZ: | | | | | | | počet zvierat v chove: .....

Štatút chovu (ovce, kozy): ☐ infikovaný ☐ neinfikovaný ☐ neznámy

Odosielateľ vzorky na vyšetrenie TSE: RVPS ..... tel.: ..... fax: .....

.....

Úradný veterinárny lekár (ďalej len „ÚVL“) ..... č. osvedč.: .....

IČO:..... tel.: ..... fax: .....

Iný ..... tel.: ..... fax: .....

Miesto odberu vzoriek:

☐ Bitúnok č.: ..... / CEHZ **B** | | | | | |

☐ Farma

☐ Spracovateľský závod (CEHZ): **K** | | | | | |

☐ Iné: .....

Názov a adresa miesta odberu vzorky:.....

Dátum odberu: ..... **Zaslaný materiál:** ☐ mozgový kmeň ☐ hlava ☐ iné:.....

Dôvod vyšetrenia:

Zviera zabité, určené na ľudskú výživu	☐ **Podozrivé prípady**	**Iné klin. príznaky:**
☐ zdravé	***Príznaky špecifické pri TSE***	
☐ naliehavo zabité	☐ zvýšená citlivosť	.....
☐ s klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	☐ agresivita	
	☐ vychudnutosť	.....
Zviera zabité, neurčené na ľudskú výživu (uveďte pozorované klinické príznaky)	☐ nekoordinovaný pohyb	
	☐ svalový tremor	.....
☐ uhynuté	☐ agónia	
☐ zabité (utratené)	☐ pruritus (scrapie)	.....
☐ **Zviera zabité v rámci eradikácie TSE**	☐ Ohryzávanie-*Nibbling* (scrapie)	

Požadované vyšetrenie: ☐ Rýchle testy ☐ Konfirmačné vyšetrenie ☐ iné:.....

Dif. diag.: ☐ histologické ☐ toxikologické ☐ iné:.....

Spôsob platby: ☐ VPO ☐ majiteľ ☐ iné:.....

V prípade inej platby ako VPO potvrdenie majiteľa: Súhlasím s rozsahom vyšetrenia a uhradím náklady (cena stanovená dohodou)

Účtujte: O poštovou poukážkou O faktúrou

podpis a pečiatka majiteľa (držiteľa): podpis a pečiatka odosielateľa:

V ..... dňa ..... Výsledok zašlite: ☐ RVPS ☐ ÚVL ☐ majiteľ ☐ ŠVPS SR

Poznámka: Pre vyplnenie žiadanky pozrite pokyny na druhej strane žiadanky.

Vyplní laboratórne pracovisko: centrálny protokol č: .....

dátum prijatia: ..... čas prijatia: .....

Spôsob doručenia: O zvoznou linkou O poslom O kuriérom O poštou O iný .....

Por. číslo	Identifikačné číslo zvieraťa (ušné číslo)													Druh	Pohlavie	Plemeno ovce, kozy	Pôvod farma/krajina	Dátum narodenia (MM/RR)	Poznámka
1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			
11.																			
12.																			
13.																			
14.																			
15.																			

Pokyny na vypĺňanie žiadanky:

- **Pre každý chov (farmu) čitateľne vyplňte novú žiadanku**. Vždy uveďte názov, adresu a kód farmy podľa CEHZ. *Odosielateľ zvieraťa* znamená RVPS a veterinárny lekár, ktorí odosielajú zviera. Príslušnú RVPS uveďte aj v prípade ak bola vzorka odobratá priamo v chove. *Odosielateľ vzorky na vyšetrenie* – uveďte údaje kto vzorku odosiela (RVPS, veterinárny lekár, iný – subjekt mimo ustanoveného monitoringu a úloh VPO).
- ***Štatút chovu:*** údaje je potrebné vypĺňať v prípade zasielania vzoriek malých prežúvavcov (ovce, kozy) ***„infikovaný“*** –chov so zavedenými veterinárnymi opatreniami v súvislosti s výskytom TSE, ***„neinfikovaný“*** – chov, v ktorom nie sú v platnosti žiadne veterinárne opatrenia v súvislosti s výskytom TSE, ***„neznámy“*** – údaje o chove nie sú známe.
- ***Miesto odberu vzoriek:*** v prípade odberu vzoriek na bitúnku je potrebné uviesť schvaľovacie číslo a zároveň aj číslo uvedené v CEHZ, ktoré vždy začína písmenom B, v prípade spracovateľského závodu uviesť číslo uvedené v CEHZ, ktoré sa začína písmenom K.
- ***Dôvod vyšetrenia:*** je potrebné vždy uviesť konkrétny dôvod vyšetrenia napr. „zabité, určené na ľudskú výživu – naliehavé zabitie“, pričom je potrebné dôsledne dbať na správne zaradenie zvierat do jednotlivých kategórií.
- ***Podozrivé prípady:*** zviera podozrivé z nakazenia TSE je živé, zabité alebo uhynuté zviera, ktoré prejavuje alebo prejavovalo nervové poruchy, poruchy správania alebo progresívne zhoršovanie celkového stavu, spojené s narušením centrálneho nervového systému, a u ktorého informácie získané na základe klinického vyšetrenia, reakcie na liečbu, vyšetrenia post mortem alebo laboratórneho vyšetrenia ante alebo post mortem nedovoľujú stanoviť alternatívnu diagnózu. Kolónky v tejto časti je potrebné vyplniť iba v prípade zistenia špecifických príznakov pri TSE.
- ***Iné klinické príznaky:*** uveďte ďalšie klinické príznaky, ktoré nie sú uvedené v časti podozrivé prípady. Zistené klinické príznaky je potrebné uviesť aj u zvierat uhynutých alebo utratených, u ktorých nie je podozrenie na ochorenie TSE.
- ***Požadované vyšetrenie:*** vzorky sú zasielané na vyšetrenie pomocou schválených rýchlych testov. Vzorky z podozrivých prípadov sú zasielané na histologické, imunohistochemické a ďalšie konfirmačné vyšetrenia. *Diferenciálna diagnóza:* pri podozrení na besnotu je potrebné zaslať celú hlavu. V prípade požadovania ďalších vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky je potrebné zaslať vzorky vhodné pre požadovaný typ vyšetrenia.
- Vždy uveďte všetky údaje týkajúce sa identifikácie zvieraťa. ***Identifikačné (ušné) číslo:*** u hovädzieho dobytka vždy uvádzať ušné číslo podľa *Nariadenia Rady a EP č. 1760/2000*; u oviec a kôz podľa *Nariadenia Rady a EP č. 21/2004 a* u ošípaných podľa *Nariadenia Vlády SR č. 305/2003 Z. z.* U iných druhov zvierat je potrebné uviesť ušné alebo vytetované čísla, ak nie sú, uviesť číslo pridelené veterinárnym lekárom. ***Dátum narodenia (mesiac, rok)*** je dôležité uviesť v súvislosti so zaradením zvieraťa do monitoringu. ***Pôvod:*** uveďte kód farmy podľa CEHZ, na ktorej sa zviera narodilo v prípade ak a líši od farmy, ktorá je uvedená v prednej časti žiadanky.

Príloha č. 3
Chronologický prehľad prípadov BSE na Slovensku

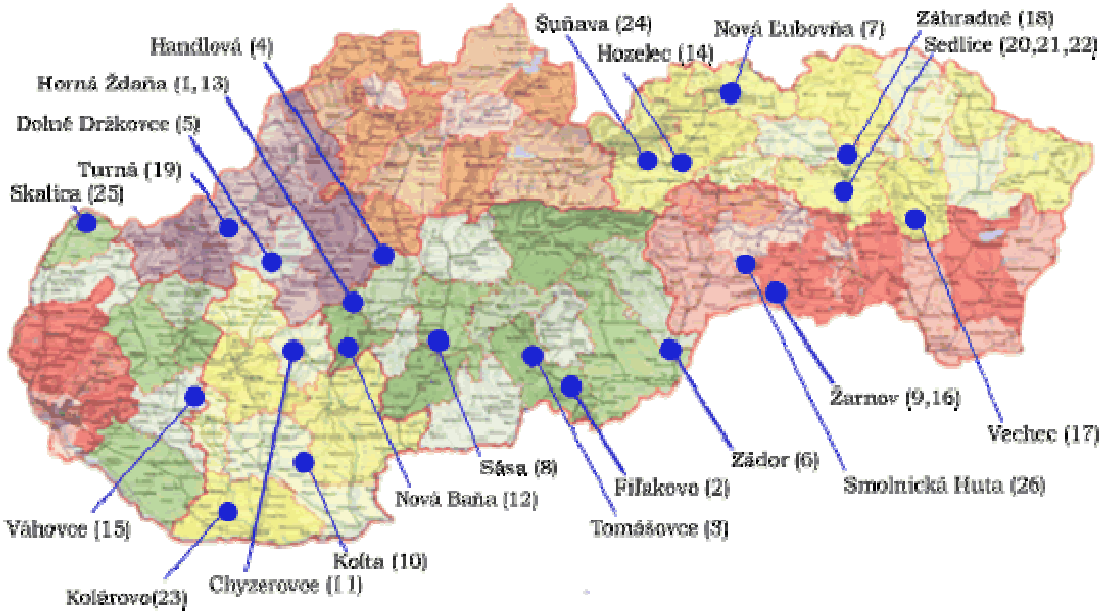

29.07.2008	**Prípad č.26** u 81 mesačnej kravy (narodená 8.10.2001) od chovateľa Ladislava Imricha, Smolnícka Huta (kohorta - 1 zviera)
27.11.2007	**Prípad č.25** u 80 mesačnej kravy (narodená 28.3.2001) z Roľnícko-obchodného družstva Skalica (kohorta - 26 zvierat)
18.10.2007	**Prípad č.24** u šesť a pol ročnej kravy narodenej v SR a zabitej na bitúnku v Maďarskej republike
18.11.2005	**Prípad č.23** u 64mesačnej kravy na PD Kolárovo, farma Šeregakol - Veľký Ostrov, okr. Komárno(kohorta - 37+1 zvierat)
06.04.2005	**Prípad č.21, 22** u 60 mesačnej kravy na PD Sedlice, farma Sedlice, okres Prešov (kohorta - 101+5 zvierat)
15.11.2004	**Prípad č.20** u 56 mesačnej kravy na PD Sedlice, farma Sedlice, okres Prešov (kohorta - 19 zvierat)
09.09.2004	**Prípad č.19** u 43 mesačnej kravy na PD Trenčianska Turná, farma Turná (kohorta - 28 zvierat)
03.09.2004	**Prípad č.18** u 42 mesačnej kravy PD Tulčík, farma Záhradné, ktorá bola premiestnená na farmu Janovík (kohorta - 30 zvierat)
23.08.2004	**Prípad č.17** u 54 mesačnej kravy Poľnohospodársko-obchodného družstva Vechec, dvor Ortáše (kohorta - 16 zvierat)
15.04.2004	**Prípad č.16** u 101 mesačnej kravy , farma Žarnov (kohorta - 18 zvierat)
04.03.2004	**Prípad č.15** u 51 mesačnej kravy , farma Váhovce
11.02.2004	**Prípad č.14** u 102 mesačnej kravy, farma Hozelec pri Poprade (kohorta - 32 zvierat)
14.04.2003	**Prípad č.13** u 93 mesačnej kravy, farma Horná Ždáňa, (kohorta - 7 zvierat, 4 + 3 potomkovia (2 jalovičky, 1 býček)
28.03.2003	**Prípad č.12** u 60 mesačnej kravy, farma Müller Nová Baňa, (kohorta - 5 zvierat)
21.08.2002	**Prípad č.11** u 136 mesačnej kravy (narodenej 18.5.1991), farma Chyzerovce, (kohorta - 2 zvieratá)
03.07.2002	**Prípad č.10** u 72 mesačnej kravy , farma Kolta, (kohorta - 11 zvierat)
29.03.2002	**Prípad č.9** u 72 mesačnej kravy, farma Žarnov, (kohorta - 11 zvierat)
22.03.2002	**Prípad č.8** u 67 mesačnej kravy, farma Sása, (kohorta - 13 zvierat)
21.03.2002	**Prípad č.7** u 77 mesačnej kravy, farma Nová Ľubovňa, (kohorta - 17 zvierat)
28.02.2002	**Prípad č.6** u 80 mesačnej kravy, farma Zádor, (kohorta - 8 zvierat)
13.12.2001	**Prípad č.5** u 72 mesačnej kravy, farma Dolné Držkovce, (kohorta - 10 zvierat)
22.11.2001	**Prípad č.4** u 68 mesačnej kravy, farma Handlová-Horný dvor, (kohorta - 12 zvierat)
11.11.2001	**Prípad č.3** u 75 mesačnej kravy, farma Podrečany, (kohorta - 11 zvierat)
29.10.2001	**Prípad č.2** u 71 mesačnej kravy, farma Filakovo- Kalajvöldy , (kohorta - 32 zvierat)
27.09.2001	**Prípad č.1** u 73 mesačnej kravy, farma Horná Ždáňa, (kohorta - 32 zvierat)

Príloha č. 4 Chronologický prehľad prípadov Scrapie na Slovensku v rokoch 2007 až 2009

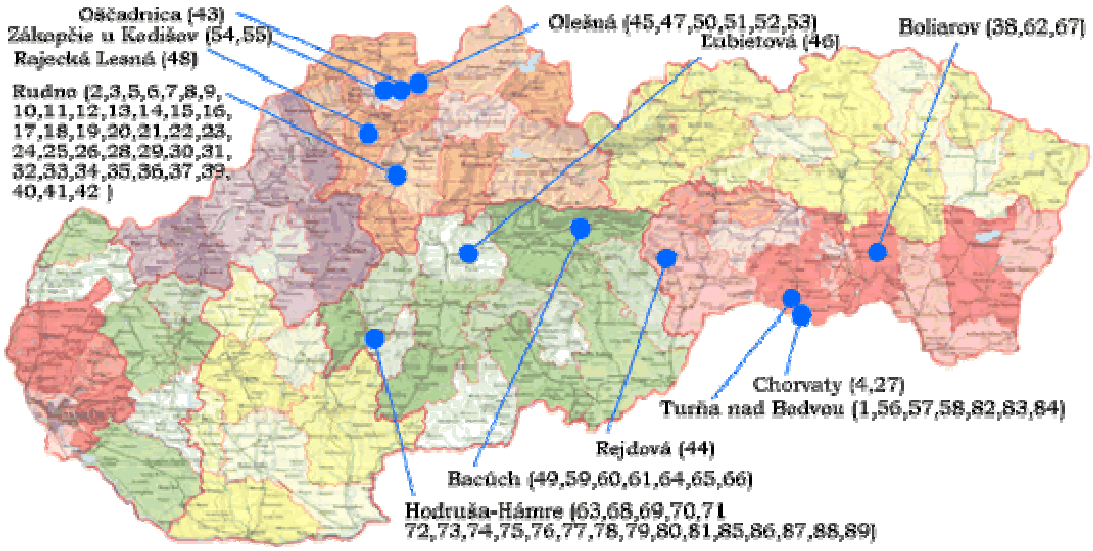

22.05.2008	**Prípad č.89** 112 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
22.05.2008	**Prípad č.88** 99 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
22.05.2008	**Prípad č.87** 62 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
22.05.2008	**Prípad č.86** 136 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
15.05.2008	**Prípad č.85** 63 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
25.04.2008	**Prípad č.84** 76 mesačná samica plemena Merino, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) z PD Nová Bodva, farma Turňa nad Bodvou, okres Košice okolie
25.04.2008	**Prípad č.83** 62 mesačná samica plemena kríženec Suffolk + Merino (50/50), vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) z PD Nová Bodva, farma Turňa nad Bodvou, okres Košice okolie
25.04.2008	**Prípad č.82** 28 mesačná samica plemena Merino, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) z PD Nová Bodva, farma Turňa nad Bodvou, okres Košice okolie
28.02.2008	**Prípad č.81** 26 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
28.02.2008	**Prípad č.80** 121 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle eradikácie scrapie v SR, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
14.02.2008	**Prípad č.79** 60 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
14.02.2008	**Prípad č.78** 96 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
14.02.2008	**Prípad č.77** 96 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica
14.02.2008	**Prípad č.76** 59 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan

Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

30.01.2008 **Prípad č.75** 143 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

30.01.2008 **Prípad č.74** 143 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

30.01.2008 **Prípad č.73** 85 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARH (3.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

30.01.2008 **Prípad č.72** 120 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

18.01.2008 **Prípad č.71** 58 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

18.01.2008 **Prípad č.70** 59 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

18.01.2008 **Prípad č.69** 59 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

18.01.2008 **Prípad č.68** 59 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z podozrivé zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

14.01.2008 **Prípad č.67** 61 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) z Agroprofit Boliarov, okres Košice - okolie

10.01.2008 **Prípad č.66** 47 mesačná samica plemena Zošľachtená valaška, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) z Agrospoločnosť Polomka s.r.o., farma Bacúch, okres Brezno

10.01.2008 **Prípad č.65** 84 mesačná samica plemena Zošľachtená valaška, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) z Agrospoločnosť Polomka s.r.o., farma Bacúch, okres Brezno

10.01.2008 **Prípad č.64** 23 mesačná samica plemena Zošľachtená valaška + Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (4.riziková skupina) z Agrospoločnosť Polomka s.r.o., farma Bacúch, okres Brezno

07.01.2008 **Prípad č.63** 58 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/ARH (3.riziková skupina) u SHR Milan Považan, Hodruša-Hámre, okres Žarnovica

22.12.2007 **Prípad č.62** 23 mesačná samica plemena Cigája, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) z Agroprofit Boliarov, okres Košice - okolie

24.09.2007 **Prípad č.61** 55 mesačná samica plemena Zošľachtená valaška, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR z uhynutého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (3.riziková skupina) z Agrospoločnosť Polomka s.r.o., farma Bacúch, okres Brezno

31.07.2007 **Prípad č.60** 64 mesačná samica plemena Zošľachtená valaška, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR zo zdravého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (3.riziková skupina) z Agrospoločnosť Polomka s.r.o., farma Bacúch, okres Brezno

31.07.2007 **Prípad č.59** 42 mesačná samica plemena Zošľachtená valaška, vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR zo zdravého zvieraťa, genotyp ARQ/VRQ (5.riziková skupina) z Agrospoločnosť Polomka s.r.o., farma Bacúch, okres Brezno

17.07.2007 **Prípad č.58** 43 mesačná samica plemena kríženec Suffolk + Merino (50/50), vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR zo zdravého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (3.riziková skupina) z PD Nová Bodva, farma Turňa nad Bodvou, okres Košice okolie

08.05.2007 **Prípad č.57** 51 mesačná samica plemena kríženec Merino + Corriedale (50/50), vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR zo zdravého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (3.riziková skupina) z PD Nová Bodva, farma Turňa nad Bodvou, okres Košice okolie

08.05.2007 **Prípad č.56** 49 mesačná samica plemena kríženec Suffolk + Merino (50/50), vzorka bola odobratá v zmysle monitoringu scrapie v SR zo zdravého zvieraťa, genotyp ARQ/ARQ (3.riziková skupina) z PD Nová Bodva, farma Turňa nad Bodvou, okres Košice okolie

Regionálna veterinárna a potravinová správa

.....

PROTOKOL z dennej jatočnej prehliadky mäsa v rámci monitoringu TSE č. .....

Prevádzkáreň - bitúnok: ..... schvaľovacie číslo:.....

Dátum pozastavenia: ..... Meno úradného vet. lek.....Podpis:
ktorý pozastavil mäso

Označenie pozastaveného mäsa, vnútorností, kože číslom jatočného protokolu = poradovým číslom zabitého HD v priebehu kalendárneho roka	Ušné číslo HD / chov/ CEHZ	Číslo žiadanky na laboratórne vyšetrenie	Dátum uvoľnenia mäsa	Meno úrad. vet. lekára, ktorý uvoľnil mäso	Podpis úradného vet. lekára, ktorý uvoľnil mäso

Na základe výsledku laboratórneho vyšetrenia SÚHLASÍM S UVOĽNENÍM v protokole uvedeného pozastaveného mäsa, vnútorností a kože do obehu

Úradný veterinárny lekár RVPS ..... Dňa: .....Podpis:.....

Poznámky:

POZOR !!!

Tento protokol sa archivuje 7 rokov spolu s výsledkom laboratórneho vyšetrenia.

Evidencia hlásení o úhyne zvierat

(podľa § 37 ods. 2 písm. a) zákona č. 39/2007 Z. z.)

RVPS .....

Druh zvierat:.....

Poradové číslo	Meno a priezvisko vlastník/držiteľ	CEHZ farmy	Adresa ulica, číslo domu, PSČ, obec	Okres	Dátum úhynu zvieraťa	Telefónne číslo aj predvoľbu u pevnej linky/kontakt	Dátum a čas nahlásenia	Identifikácia zvieraťa podľa CEHZ	Vek zvieraťa	Dátum odberu vzorky	Dátum oznámenia výsledku vyšetrenia na RVPS (fax/mail)

Evidencia hlásení o zabíjaní zvierat

(podľa § 23 ods. 1 zákona č. 39/2007 Z. z.)

RVPS .....

Druh zvierat:.....

Poradové číslo	Meno a priezvisko vlastník/držiteľ	CEHZ farmy	Adresa ulica, číslo domu, PSČ, obec	Okres	Dátum zabíjania zvieraťa	Telefónne číslo aj predvoľbu u pevnej linky/kontakt	Dátum a čas nahlásenia	Identifikácia zvieraťa podľa CEHZ	Vek zvieraťa	Dátum odberu vzorky	Dátum oznámenia výsledku vyšetrenia na RVPS (fax/mail)

Tabuľka č. 1

Kontrola dodržiavania monitoringu TSE a evidencie o výsledkoch laboratórnych vyšetrení u uhynutých zvierat na farme

RVPS ....
Druh zvierat: ....

Poradové číslo	Farma		Čísla zvierat z CEHZ staršie ako 24 mesiacov	Hlásené na RVPS (+/-)	Vyšetrené zvieratá na TSE (+/-)	Nevyšetrené zvieratá na TSE (číslo) *	Zvieratá neevidované v CEHZ (ich čísla) *
	Názov	CEHZ					

* komentár v prípade nevyšetrenia zvieraťa: konkrétne vypísať opatrenia (dátum nariadenej kontroly, forma uložených opatrení v zmysle § 8 alebo § 14 zákona č. 39/2007 Z. z.)

Číslo strany

Tabuľka č. 2
Kontrola dodržiavania monitoringu TSE a evidencie o výsledkoch laboratórnych vyšetrení u zvierat zabitých na ľudskú spotrebu na farmách

RVPS .....
Druh zvierat: .....

Poradové číslo	Farma		Čísla zvierat z CEHZ staršie ako 30 mesiacov	Hlásené na RVPS (+/-)	Vyšetrené zvieratá na TSE (+/-)	Nevyšetrené zvieratá na TSE *	Zvieratá neevidované v CEHZ (ich čísla)*
	Názov	CEHZ					

* komentár v prípade nevyšetrenia zvieraťa: konkrétne vypísať opatrenia (dátum nariadenej kontroly, forma uložených opatrení v zmysle § 8 alebo § 14 zákona č. 39/2007 Z. z.)

Tabuľka č. 3

Kontrola dodržiavania monitoringu TSE u uhynutých zvierat za obdobie od..... do..... podľa jednotlivých RVPS a sumár za kraj.

KVPS: .....

Druh zvierat:..... starších ako: .....

RVPS	Počet uhynutých zvierat	Počet vyšetrených zvierat s negat. výsledkom	Kontrolou údajov v databáze CEHZ bolo zistené:	
			nahlásené do CEHZ	nebolo nahlásené do CEHZ
Spolu				

Komentár v prípade nevyšetrenia zvieraťa: konkrétne vypísať opatrenia (dátum nariadenej kontroly, forma uložených opatrení v zmysle § 7 a § 14 zákona č. 39/2007 Z. z.)

Za KVPS

.... Spracoval: .....

Tabuľka č. 4 **Mesačné hlásenie** **KVPS:**

Kontrola dodržiavania monitoringu TSE u zvierat zabitých na ľudskú spotrebu za obdobie od..... do.....

Druh zvierat:..... vek:

RVPS	Počet uhynutých zvierat	Počet vyšetrených zvierat	Kontrolou údajov v databáze CEHZ bolo zistené:	
			nahlásené do CEHZ	nebolo nahlásené do CEHZ
Spolu				

Komentár v prípade nevyšetrenia zvieraťa: konkrétne vypísať opatrenia (dátum nariadenej kontroly, forma uložených opatrení v zmysle § 7 a § 14 zákona č. 39/2007 Z. z.)

Spracoval: .....

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky

Žiadanka na veterinárne laboratórne vyšetrenie TSE č.: .....

Odosielateľ zvieraťa: RVPS ..... tel.: ..... fax: .....

Držiteľ zvierat (názov, meno, adresa): .....

..... PSČ: ..... **IČO:** | | | | | | | | |

Farma (názov a adresa):..... okres: .....

Kód farmy podľa CEHZ: | | | | | | | počet zvierat v chove: .....

Štatút chovu (ovce, kozy): ☐ infikovaný ☐ neinfikovaný ☐ neznámy

---

Odosielateľ vzorky na vyšetrenie TSE: RVPS ..... tel.: ..... fax: .....

.....

Úradný veterinárny lekár (ďalej len „ÚVL“) ..... č. osvedč.: .....

IČO:..... tel.: ..... fax: .....

Iný ..... tel.: ..... fax: .....

Miesto odberu vzoriek:

☐ Bitúnok č.: ..... / CEHZ **B** | | | | | | ☐ Farma

☐ Spracovateľský závod (CEHZ): **K** | | | | | | ☐ Iné: .....

Názov a adresa miesta odberu vzorky:.....

Dátum odberu: ..... **Zaslaný materiál:** ☐ mozgový kmeň ☐ hlava ☐ iné:.....

Dôvod vyšetrenia:

Zviera zabité, určené na ľudskú výživu	☐ **Podozrivé prípady**	**Iné klin. príznaky:**
☐ zdravé ☐ naliehavo zabité ☐ s klinickými príznakmi pri ante mortem vyšetrení	***Príznaky špecifické pri TSE*** ☐ zvýšená citlivosť ☐ agresivita ☐ vychudnutosť ☐ nekoordinovaný pohyb ☐ svalový tremor ☐ agónia ☐ pruritus (scrapie) ☐ Ohryzávanie-*Nibbling* (scrapie)	....
Zviera zabité, neurčené na ľudskú výživu (uveďte pozorované klinické príznaky)		
☐ uhynuté ☐ zabité (utratené)		
☐ **Zviera zabité v rámci eradikácie TSE**		

Požadované vyšetrenie: ☐ Rýchle testy ☐ Konfirmačné vyšetrenie ☐ iné:.....

Dif. diag.: ☐ histologické ☐ toxikologické ☐ iné:.....

Spôsob platby: ☐ VPO ☐ majiteľ ☐ iné:.....

V prípade inej platby ako VPO potvrdenie majiteľa: Súhlasím s rozsahom vyšetrenia a uhradím náklady (cena stanovená dohodou)

Účtujte: O poštovou poukážkou O faktúrou

podpis a pečiatka majiteľa (držiteľa): podpis a pečiatka odosielateľa:

V ..... dňa ..... Výsledok zašlite: ☐ RVPS ☐ ÚVL ☐ majiteľ ☐ ŠVPS SR

Poznámka: Pre vyplnenie žiadanky pozrite pokyny na druhej strane žiadanky.

Vyplní laboratórne pracovisko: centrálny protokol č: .....

dátum prijatia: ..... čas prijatia: .....

Spôsob doručenia: O zvoznou linkou O poslom O kuriérom O poštou O iný .....

Por. číslo	Identifikačné číslo zvieraťa (ušné číslo)													Druh	Pohlavie	Plemeno ovce, kozy	Pôvod farma/krajina	Dátum narodenia (MM/RR)	Poznámka
1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			
11.																			
12.																			
13.																			
14.																			
15.																			

Pokyny na vypĺňanie žiadanky:

- **Pre každý chov (farmu) čitateľne vyplňte novú žiadanku**. Vždy uveďte názov, adresu a kód farmy podľa CEHZ. ***Odosielateľ zvieraťa*** znamená RVPS a veterinárny lekár, ktorí odosielajú zviera. Príslušnú RVPS uveďte aj v prípade ak bola vzorka odobratá priamo v chove. ***Odosielateľ vzorky na vyšetrenie*** – uveďte údaje kto vzorku odosiela (RVPS, veterinárny lekár, iný – subjekt mimo ustanoveného monitoringu a úloh VPO).
- ***Štatút chovu:*** údaje je potrebné vypĺňať v prípade zasielania vzoriek malých prežúvavcov (ovce, kozy) ***„infikovaný“*** –chov so zavedenými veterinárnymi opatreniami v súvislosti s výskytom TSE, ***„neinfikovaný“*** – chov, v ktorom nie sú v platnosti žiadne veterinárne opatrenia v súvislosti s výskytom TSE, ***„neznámy“*** – údaje o chove nie sú známe.
- ***Miesto odberu vzoriek:*** v prípade odberu vzoriek na bitúnku je potrebné uviesť schvaľovacie číslo a zároveň aj číslo uvedené v CEHZ, ktoré vždy začína písmenom B, v prípade spracovateľského závodu uviesť číslo uvedené v CEHZ, ktoré sa začína písmenom K.
- ***Dôvod vyšetrenia:*** je potrebné vždy uviesť konkrétny dôvod vyšetrenia napr. „zabité, určené na ľudskú výživu – naliehavé zabitie“, pričom je potrebné dôsledne dbať na správne zaradenie zvierat do jednotlivých kategórií.
- ***Podozrivé prípady:*** zviera podozrivé z nakazenia TSE je živé, zabité alebo uhynuté zviera, ktoré prejavuje alebo prejavovalo nervové poruchy, poruchy správania alebo progresívne zhoršovanie celkového stavu, spojené s narušením centrálneho nervového systému, a u ktorého informácie získané na základe klinického vyšetrenia, reakcie na liečbu, vyšetrenia post mortem alebo laboratórneho vyšetrenia ante alebo post mortem nedovoľujú stanoviť alternatívnu diagnózu. Kolónky v tejto časti je potrebné vyplniť iba v prípade zistenia špecifických príznakov pri TSE.
- ***Iné klinické príznaky:*** uveďte ďalšie klinické príznaky, ktoré nie sú uvedené v časti podozrivé prípady. Zistené klinické príznaky je potrebné uviesť aj u zvierat uhynutých alebo utratených, u ktorých nie je podozrenie na ochorenie TSE.
- ***Požadované vyšetrenie:*** vzorky sú zasielané na vyšetrenie pomocou schválených rýchlych testov. Vzorky z podozrivých prípadov sú zasielané na histologické, imunohistochemické a ďalšie konfirmačné vyšetrenia. ***Diferenciálna diagnóza:*** pri podozrení na besnotu je potrebné zaslať celú hlavu. V prípade požadovania ďalších vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky je potrebné zaslať vzorky vhodné pre požadovaný typ vyšetrenia.
- Vždy uveďte všetky údaje týkajúce sa identifikácie zvieraťa. ***Identifikačné (ušné) číslo:*** u hovädzieho dobytka vždy uvádzať ušné číslo podľa *Nariadenia Rady a EP č. 1760/2000*; u oviec a kôz podľa *Nariadenia Rady a EP č. 21/2004 a* u ošípaných podľa *Nariadenia Vlády SR č. 305/2003 Z. z.* U iných druhov zvierat je potrebné uviesť ušné alebo vytetované čísla, ak nie sú, uviesť číslo pridelené veterinárnym lekárom. ***Dátum narodenia (mesiac, rok)*** je dôležité uviesť v súvislosti so zaradením zvieraťa do monitoringu. ***Pôvod:*** uveďte kód farmy podľa CEHZ, na ktorej sa zviera narodilo v prípade ak a líši od farmy, ktorá je uvedená v prednej časti žiadanky.